

*Tento projekt je financován z ESF (<http://www.esfcr.cz/>) prostřednictvím OP VVV
(<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/op-vvv>).*

Výzva č. 02_17_047 pro Místní akční plány rozvoje vzdělávání II

REVIZE SWOT-3 ANALÝZ

září 2021

MAP II pro SO ORP Děčín

Číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008611

V Ústí nad Labem, dne 30. 9. 2021

.....
Hana Blažková

Hlavní manažerka a koordinátorka projektu

MAS Labské skály, z.s. ve spolupráci se Statutárním městem Děčín

SWOT-3 ANALÝZA popisuje danou problematiku ze čtyř úhlů pohledu. Jedná se o základní metodu strategické analýzy využívanou právě pro integraci zjištěných poznatků. Specifikem SWOT-3 je nutnost obsahovat minimálně tři body jednotlivých částí provedené analýzy ve vztahu k danému tématu, tj. 3 silné stránky, 3 slabé stránky, 3 příležitosti a 3 ohrožení:

- S (Strengths) – Silné stránky, jako stávající přednosti, výhody, na čem lze stavět;
- W (Weakness) – Slabé stránky, jako stávající nedostatky, slabiny, co by mohlo být lépe;
- O (Opportunities) – Příležitosti, možnosti pro další budoucí rozvoj;
- T (Threats) – Hrozby, jako stávající i budoucí ohrožení rozvoje.

Pro tvorbu SWOT analýzy byla využita data z analytické části dokumentu MAP, výsledky dotazníkových šetření (MŠMT, mj. i vlastní šetření) a informace získané z jednání s aktéry vzdělávání v SO ORP Děčín. V první fázi revize SWOT-3 analýz byly prvotně revidovány staré analýzy z předchozího projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro SO ORP Děčín“, na základě povinnosti, které ukládají Postupy MAP II, byly vytvořeny nové SWOT-3 analýzy pro povinná témata:

- Podpora čtenářské gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka,
- Podpora matematické gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka,
- Podpora rozvoje kvalitního inkluzivního vzdělávání.

Poprvé proběhla aktualizace SWOT-3 analýz v rámci projektu MAP II pro SO ORP Děčín během roku 2019, dokument byl finalizován na 21. jednání RT dne 14. 10. 2019, vč. doplnění o konfrontační matice. Druhá aktualizace byla realizována v návaznosti na další dílčí výstupy během roku 2021. Do obou kol aktualizace byly zapojeny jednotlivé pracovní skupiny projektu, které na základě aktuálních podkladů revidovaly jednotlivé body SWOT-3 analýzy, vč. doplnění popisu příčin a návrhů nápravných kroků. Aktuální dokument byl finalizován na 44. jednání RT MAP II pro SO ORP Děčín dne 30. 9. 2021 spolu s doplněním dokumentu o výstupy z konfrontačních matic (viz dokument – „Konfrontační matice SWOT-3 analýz“). Na základě tohoto doplnění bylo stanovené pořadí formulací silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, dále byl výstup matic interpretován formou doporučujícího komentáře pod jednotlivé SWOT-3 analýzy.

Tato analýza je využita mj. pro aktualizaci hlavních problémů k řešení a následně k aktualizaci návrhu priorit a cílů k jednotlivým prioritám do SR MAP. Návrhy možných nápravných kroků je vhodné propojit s aktivitami ve SR MAP a následně s konkrétními aktivitami v akčním plánu.

Pozn.: v následujících tabulkách SWOT-3 analýzy se uvádí pojem „škola“, rozumí se jím škola a školská zařízení

1. Moderní, kvalitní a dostupné základní vzdělávání s ohledem na potřeby každého žáka

Silné stránky	Slabé stránky
1. Aktivní vedení škol. 2. Vhodné pokrytí území školami a jejich dostupnost. 3. Dostačující kapacita zařízení.	1. Nedostatečné zajištění učeben pro klíčové kompetence. 2. Špatné personální zabezpečení - zejména nedostatek pedagogů pro výuku některých předmětů (např. přírodovědných předmětů nebo ICT) a nedostatek specializovaných pracovníků (zejména školních psychologů a speciálních pedagogů). 3. Nekompletní bezbariérovost objektů a nemožnost realizace bezbariérovosti u některých škol.
Příležitosti	Hrozby
1. Podpoření aktivit v rámci projektů MAP. 2. Prohloubení činnosti kariérových poradců na ZŠ. 3. Nové a aktuální metody uplatňující se ve vzdělávacím procesu. 4. Spolupráce se středními školami.	1. Nedostatek finančních prostředků. 2. Přílišná časová vytíženost vedení školy. 3. Nezáměr / rozpor s rodiči žáků.

Identifikace příčin:

V oblasti infrastruktury je jednou z hlavních příčin nedostatek financí jednotlivých zřizovatelů. Na některých školách chybí prostory pro další rozvoj vzhledem k limitům stávajících budov, prostory jsou nedostatečné např. pro dělenou výuku nebo pro odborné učebny, technické limity budov rovněž omezují možnosti bezbariérových úprav. Některé školy se potýkají s nedostatkem, nebo se zastaralým vybavením. Jelikož jsou do škol v rámci inkluzivního vzdělávání začleňováni žáci se SVP, je problém nedostatečné bezbariérovosti stále aktuální. Mnoho škol se potýká s problémy nedostatečného personálního zabezpečení v některých předmětech (matematika, informatika apod.) a spec. pozic jako je spec. pedagog, sociální pedagog, koordinátoři inkluze, kariéroví poradci, školní psychologové, asistenti pedagoga atd. V rámci jednotlivých předmětů je příčinou jednak stárnutí pedagogického sboru a nižší počet absolventů vysokých škol, kteří by odcházející pedagogy nahradili. V rámci spec. pozic je příčinou zavedení inkluzivního vzdělávání – skokové zvýšení poptávky po těchto odbornících a rovněž nižší počet absolventů VŠ, zaměřených na tuto oblast.

Návrhy řešení:

Zajistit finanční prostředky z IROP, případně z dalších relevantních zdrojů, spolupráce se zřizovateli, sdílení materiálu a prostor. Je potřeba provést další modernizaci vnitřního vybavení, nákup pomůcek pro výuku a provést stavební úpravy, které by směřovaly k rozvoji klíčových kompetencí žáků (cizí jazyky, technické obory, přírodní vědy, digitální kompetence apod.). V rámci kvalitního a dostatečného personálního zajištění je řešení obtížné, školy spolupracují s VŠ v rámci praxe, pomohla by podpora ze strany státu, motivace absolventů neopouštět region, sdílení specialistů.

Pozn.: Negativní přístup k inkluzivnímu vzdělávání ve společnosti – na základě aktuálních informací z území a dílčích jednání RT a PS lze pozorovat v této oblasti pozitivní posun. Tento problém zůstává aktuální na školách s vyšším podílem dětí s PO, nebo dětmi z SVL.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Vhodnou strategií je využití především aktivního vedení škol v území, podporovat ho v rámci projektu MAP vybranými aktivitami (semináře na podporu inkluzivního vzdělávání pro pedagogy i rodiče, poskytování informací o dotačních titulech, podpora spolupráce se středními školami, prohloubení činnosti kariérových poradců...). Cílem je využití příležitostí, eliminace výše uvedených slabých stránek a hrozeb.

2. Infrastruktura, rekonstrukce, údržba

Silné stránky	Slabé stránky
1. Konektivita škol. 2. Část objektů již prošla rekonstrukcí. 3. Spolupráce vedení školy a zřizovatelů.	1. Dlouhodobé podfinancování školní infrastruktury. 2. Horší stav některých objektů a nedostatečná bezbariérovost. 2. Ekologická neúspornost starých budov. 4. Některé školy nemají již dostatečné prostory pro růst nových učeben atd.
Příležitosti	Hrozby
1. Využití vhodných dotačních titulů. 2. Předávání kontaktů na vhodné, prověřené a kvalitní firmy/řemeslníky. 3. Sdílení vhodných prostorů. 4. Rozšíření možností neformálního vzdělávání (např. v oblasti EVVO). 5. Modernizace objektů pro potřeby moderního vzdělávání.	1. Nedostatek finančních prostředků, přílišná finanční náročnost opatření. 1. Nestabilní finanční situace ve stavebnictví (služby a materiál). 3. Změna záměru zřizovatele s danou budovou. 3. Nekvalitní zpracování firmou. 5. Nedostatek personálního obsazení pro rozvoj infrastruktury školy (projekt. manažeri).

Identifikace příčin:

Dlouhodobé podfinancování školní infrastruktury, horší stav objektů škol a školských zařízení (ekologická neúspornost, nedostatečná kapacita, nedostatečná bezbariérovost, nedostatečná konektivita, staré elektrické sítě apod.). Pohled některých zřizovatelů na objekty školských zařízení – není prioritou. Technická nemožnost bezbariérových úprav některých škol. Administrativně náročné využívání dotačních zdrojů, nedostatek personálního a finančního zajištění pro přípravu a realizaci investičních projektů.

Návrhy řešení:

Finanční náročnost opatření lze řešit za pomoci IROP a dalších dostupných dotačních programů. Finanční podpora na projektovou přípravu. Intenzivní spolupráce mezi školami, školskými zařízeními a zřizovateli. Zřizovatelé škol a školských zařízení musí co nejefektivněji využívat všechny prostředky získané v rámci rozpočtového určení daní. Je potřeba aktivněji vyhledávat dotační tituly, které pomohou snížit náročnost investic zřizovatele. Vytvoření databáze ověřených firem, které dokáží dobře připravit projektové žádosti + databáze ověřených firem/řemeslníků (odvádí kvalitní práci za přiměřené finanční prostředky).

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Nejsilnější stránkou této oblasti je stávající konektivita škol, rovněž je pozitivní, že v území jsou postupně realizovány rekonstrukce školních objektů a dobrá je spolupráce mezi vedením škol a zřizovateli. Vzhledem k finanční náročnosti stavebních opatření je vhodné využít možností dotačních titulů pro zmírnění většiny slabých stránek v této oblasti. Příležitostí je i vytipování vhodných prostorů ke sdílení.

3. Kvalitní a moderní předškolní vzdělávání s ohledem na dostupnost a inkluzi

Silné stránky	Slabé stránky
1. Rozvoj matematické pregramotnosti v MŠ. 2. Stabilní zázemí. 2. Rozšiřování nabídky předškolního vzdělávání a pozvolná modernizace. 4. Bezproblémový přechod dětí z MŠ na ZŠ.	1. Nedostatečné vybavení moderními technologiemi, nedostatečná připravenost a obavy pedagog. pracovníků při využívání moderních technologií. 2. Není bezbariérovost. 3. Slabá spolupráce s odborníky v tématu klíčových kompetencí.
Příležitosti	Hrozby
1. Meziškolní spolupráce. 1. Možnost zapojení rodičů, komunitní přístup. 3. Využívání přírodního prostoru v běžném vzdělávání.	1. Nedostatek specializovaných personálních kapacit. 2. Nezáměr ze strany rodičů a dětí. 3. Nedostatek finančních prostředků.

Identifikace příčin:

Podobně jako u základních škol je příčinou problémů v oblasti infrastruktury nedostatek finančních prostředků, v některých případech samotná složitost, nebo nemožnost řešení bezbariérovosti školních budov. Dále nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti/kompetencí (nedostatečné materiálně-technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji, nedostatečný počet pomůcek, rychlé zastarávání technologií apod.), na rozdíl od stavu budov nebývá otázka vybavenosti prioritou zřizovatele. V rámci personálního zajištění a tématu rozvoje spolupráce s odborníky se školy potýkají kromě nedostatku finančních prostředků pro personální zajištění výuky a rozvoje jednotlivých gramotností s nárůstem administrativní a byrokratické zátěže a s časovou vytížeností jednotlivých aktérů vzdělávání. Mj. školy poukazují na absenci metodického orgánu na úrovni ORP/okresů. Příčinou nezáměru rodičů o předškolní vzdělávání je nárůst počtu sociálně slabých obyvatel v regionu, nedostatečná a nesrozumitelná osvěta v oblasti inkluze/společného vzdělávání pro většinovou veřejnost a pro rodiče dětí se SVP. Rodiče nevnímají a někdy nepřikládají důležitost povinnému předškolnímu vzdělávání. Projevuje se malé propojení oblasti vzdělávání se sociálními službami.

Návrhy řešení:

Efektivně využít dostupných prostředků, dotačních titulů a dalších prostředků z podpůrných opatření a projektů. Zapůjčování vybavení. Realizace školení na podporu digitálních kompetencí pracovníků škol a školských zařízení. Podpora spolupráce aktérů vzdělávání – zprostředkování akcí a aktivit na podporu spolupráce a výměny zkušeností např. v rámci projektu MAP, projektů Šablon apod. Zavést sdílení do popisu pracovní činnosti učitelů. Využití leaderů, síťování aktivních pedagogů. Regionální workshopy a budování komunit učitelů v regionu. Funkční střední článek vzdělávání. Komunikace s rodiči, využití terénních pracovníků, realizace aktivit cílených na rodiče s dětmi. Komunitní setkávání rodičů s pracovníky školy a školských poradenských zařízení (PPP, SPC), zapojování rodičů do vzdělávání. Změna v sociální politice státu. Zajištění větší spolupráce mezi školou a poskytovateli sociálních služeb, případně institut sociálního pedagoga.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Pro rozvoj kvalitního a moderního předškolního vzdělávání je vhodné navázat na stávající rozvoj matematické pregramotnosti v MŠ, více zapojit rodiče, využít komunitního přístupu a meziškolní spolupráce. V rámci těchto opatření není očekávána velká finanční náročnost.

4. Zájmové a neformální vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
1. Nabídka zájmového a neformálního vzdělávání. 1. Vhodné doplňování vzdělávání. 2. Již zaběhlé aktivity v oblasti klíčových kompetencí.	1. Nezáměr dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí (finanční náročnost). 2. Materiální náročnost provozu. 3. Zastaralé pomůcky. 4. Nedostatek prostor pro rozvoj. 5. Koncentrace poskytovatelů v centrech regionu.
Příležitosti	Hrozby
1. Rozšíření a tvorba odloučených pracovišť. 2. Spolupráce s dalšími aktéry vzdělávání. 3. Inovativní metody výuky. 3. Rozšíření možností vzdělávání v oblasti EVVO.	1. Nezáměr o zájmové a neformální vzdělávání. 2. Nedostatek finančních prostředků. 3. Nedostatečné zázemí pro rozvoj.

Identifikace příčin:

Nedostatek finančních prostředků (materiální náročnost provozu, náročné opravy a nedostatek financí na modernizaci budov, vč. bezbariérovosti), technické limity budov. Nízká finanční podpora výuky mimo prostory školy, nedoceněná dobrovolná práce. Nedostatek financí na pořízování nových technologií a zajištění jejich smysluplného využití. Zájmové vzdělávání není prioritou ZŠ a MŠ, klíčovou roli v tomto sehrávají rodiče - nezáměr rodičů. Vysokoprahovost zájmového vzdělávání, málo programů na sociálně znevýhodněné žáky.

Návrhy řešení:

Využití dotačních titulů – IROP, případně dalších dostupných zdrojů. Vytvoření úzké spolupráce ZŠ a zařízení pro zájmové vzdělávání, vytvářet podnětné prostředí. Vyvolat zájem rodičů o neformální vzdělávání. Osvětová činnost, využití terénních pracovníků, vyhledávání vhodného finančního zdroje, spolupráce s nízkoprahovými kluby – větší spolupráce s neziskovým sektorem a propojení poskytovatelů volnočasových aktivit s poskytovateli sociálních služeb. Rozšíření nabídky volnočasových aktivit do míst, odkud žáci pocházejí, aby odpadlo dojíždění.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Zájmové a neformální vzdělávání má v ORP Děčín poměrně silné postavení, nicméně nejsilnější hrozbou budoucího rozvoje je možný nezáměr o tento typ vzdělávání a nedostatek finančních prostředků. Vhodnou strategií rozvoje zájmového a neformálního vzdělávání je spolupráce s dalšími aktéry vzdělávání vedoucí k rozšíření a tvorbě odloučených pracovišť, využívání inovativních metod vzdělávání a zacílení vzdělávání do více oblastí.

5. Spolupráce, síťování a sdílení

Silné stránky	Slabé stránky
1. Již probíhající spolupráce v území. 2. Poloha regionu – existence příhraniční spolupráce. 3. Navázaná spolupráce v projektech v minulosti.	1. Nedostatečné zapojení aktérů vzdělávání do procesu vzdělávání (cílová skupina rodiče dětí a žáků). 2. Absence zaštitění spolupráce shora. 3. Spolupráce pouze mezi blízkými pracovišti.
Příležitosti	Hrozby
1. Spolupráce mezi venkovskými a městskými školami. 2. Posílení a podpora společných aktivit. 3. Sdílení zkušeností a dobré praxe. 3. Sdílení vybavení a materiálu.	1. Nedostatečná motivace a nezájem subjektů o spolupráci. 1. Zbytečná přetíženost aktérů vzdělávání a legislativní bariéry, zahlcenost území. 1. Změny ve školství zvyšující napětí mezi cílovými skupinami. 4. Nedostatek finančních prostředků pro aktivní přeshraniční spolupráci.

Identifikace příčin:

Příčinou omezené spolupráce v území je mj. vysoká administrativní zátěž, aktéři vzdělávání musí reagovat na legislativní změny, které často komplikuje předávání aktuálních a novelizovaných metodických dokumentů apod. ze strany ministerstev. Zahlučenost území. Příčinou slabého zapojování se do procesu vzdělávání ze strany rodičů/zákonných zástupců je většinou prostý nezájem a jejich časová vytiženost. Rodiče nevnímají a někdy nepřikládají vzdělávání dostatečnou důležitost. Za další příčiny lze považovat odliv mladých a vzdělaných obyvatel do bohatších regionů a zahraničí, nárůst počtu sociálně slabých a nepřízpůsobivých obyvatel – nedocenená priorita základního vzdělávání.

Návrhy řešení:

Komunikace v rámci platformy v území – snižování třecích ploch mezi cílovými skupinami. Zlepšit komunikaci (šíření informovanosti o inkluzivním vzdělávání a práci asistenta pedagoga, škola jako nositel spolehlivých informací tváří v tvář poplašným mediálním zprávám). Zprostředkovávat akce a aktivity na podporu spolupráce a výměny zkušeností. Zavést sdílení do popisu pracovní činnosti učitelů. Využití leaderů a síťování aktivních pedagogů. Ze strany státu mít dlouhodobou koncepci rozvoje školství bez zasahování dalších „unikátních řešení“ nových ministrů a vlád. Podpořit regionální příklady dobré praxe a šířit o nich informace. V rámci komunikace s rodiči podporovat aktivity s aktivním zapojením rodičů, využití terénních pracovníků a zlepšit spolupráci mezi školami a poskytovateli soc. služeb.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Spolupráce v území mezi aktéry vzdělávání v jisté míře již probíhá, nabízí se tedy možnosti na ni navázat a rozšířit, jelikož v současnosti mezi sebou spolupracují spíše blízká pracoviště. Vzhledem k definovaným hrozbám je vhodnou strategií posílení a podpora společných aktivit, např. ze strany projektu MAP.

Povinné téma: Podpora čtenářské pregramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka – MŠ

Silné stránky	Slabé stránky
1. Školní vzdělávací programy (rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit). 2. Existence a využívání knihoven v území. 3. Fungující akce pro děti na podporu čtenářské pregramotnosti a zvýšení motivace ke čtenářství (např. výstavy dětských knih, knižních ilustrací, malování děje pohádkových příběhů, hry na postavy z kin apod.).	1. Financování. 2. Nedostatečná informovanost a zapojení rodičů v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti (např. představení služeb školy, knihovny, kroužků a aktivit). 3. Nedostatečná komunikace mezi pedagogy a ostatními školami, sdílení dobré praxe v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti.
Příležitosti	Hrozby
1. Využití zapojení se do projektů Šablony. 2. Spolupráce s rodiči (komunitní škola, čtenářská odpoledne, divadlo...). 3. Rozšíření technického a materiálního zabezpečení v oblasti čtenářské pregramotnosti. 4. Rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit.	1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.). 1. Nezájem ze strany rodičů a dětí. 3. Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti.

Identifikace příčin, specifikace nápravných kroků:

Jednou z důležitých příčin mnoha problémů jsou právě velké počty dětí v jednotlivých třídách. Chybí systémové nastavení financování pro aktualizaci materiálů a pomůcek, nízká míra spolupráce mezi školou a zřizovatelem. Chybí logopedická péče, projevuje se složitá spolupráce s rodiči.

Návrhy řešení:

Motivace pedagogů k vlastnímu rozvoji (návštěvy jiných MŠ a ZŠ, čerpání inspirace, pozitivní energie), DVPP. Rozvoj spolupráce s knihovnou a realizace aktivit typu autorského čtení a prohlídek knihoven. Možnost využití vedle školní knihovny i veřejné knihovny, besed s autory, exkurzí, lekcí knihovnické gramotnosti – nabídka ze strany knihovny. Doporučení - zmapovat potenciál, který mohou nabídnout místní učitelé češtiny (případně i jiných aprobací) pro rozvoj čtenářských strategií, ale i dalších metod. Snažit se síťovat postupně aktivní pedagogy a vytvořit lokální propojené skupiny a ty následně propojovat s ostatními komunitami. Připravit dny čtenářské gramotnosti (osvědčení lektori, místní zkušenosti učitelé, praktické workshopy...). Přizvat i místní komunitu umělců a spisovatelů, využít digitální technologie. Prostor pro knihovníky a jejich práci s informacemi. Rozšiřovat pohled na tuto oblast a využívat otevřených úloh z mezinárodních šetření. Mapovat příklady ostatních zemí, jak přistupují ke gramotnosti a jak rozvíjí tuto gramotnost jejich vzdělávací systém a čím nám mohou být inspirativní.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Za nejprínosnější opatření pro rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit v MŠ lze považovat zapojení škol do projektů Šablony II, sdílení příkladů dobré praxe a rozšíření spolupráce s rodiči pro snížení většiny hrozeb a slabých stránek.

Povinné téma: Podpora čtenářské gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka – ZŠ

Silné stránky	Slabé stránky
- Existence a využívání knihovny (školní, místní). - Školní vzdělávací programy (rozvoj čtenářské gramotnosti a řečových aktivit). - Podpora základních znalostí a dovedností, základní práce s textem (od prostého porozumění textu k vyhledávání titulů v knihovně podle potřeb žáků). - Olympiády, soutěže, dramat. výchova, školní časopisy.	- Absence samostatného pracovníka pro rozvoj příslušných kompetencí. - Informovanost a spolupráce s rodiči v oblasti rozvoje čtenářství s rodiči (prezentace služeb školní / obecní knihovny, existence čtenářských kroužků, aktivit v oblasti čtení, čtenářského klubu – např. projektové dny, dny otevřených dveří, vánoční trhy apod.). - Slabší podpora individuálních prací s žáky s mimořádným zájmem o literaturu, tvůrčí psaní atp.
Příležitosti	Hrozby
- Využití zapojení se do projektů Šablony. - Podpora vyššího stupně komplexního čtenářství (od chápání kontextu, vyvozování a formulace závěrů z textu, porovnávání zdrojů apod.). - Divadelní a dramatické kroužky nebo projekty se zapojením rodičů, společné projekty škol. - Mimovýukové akce pro žáky na podporu čtenářské gramotnosti a zvýšení motivace (např. Projektové dny, realizace autorských čtení).	- Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.). - Nezájem ze strany žáků a rodičů o čtenářskou gramotnost. - Přetechnizování společnosti – přílišná závislost dětí v oblasti ICT.

Identifikace příčin:

Podobně jako v MŠ jsou příčinou mnoha problémů právě velké počty dětí v jednotlivých třídách. Chybí systémové nastavení financování pro aktualizaci materiálů a pomůcek, nízká míra spolupráce mezi školou a zřizovatelem. ČG není rozvíjena v dalších předmětech a jsou využívány jednodušší metody ve výuce oproti složitějším s větším potenciálem rozvoje.

Návrhy řešení:

Motivace pedagogů k vlastnímu rozvoji (návštěvy jiných MŠ a ZŠ, sdílení dobré praxe, DVPP). Rozvoj spolupráce s knihovnou, realizace autorského čtení, exkurzí, besed s autory, lekcí knihovnické gramotnosti. Zmapovat potenciál, který mohou nabídnout místní učitelé češtiny (případně i jiných aprobací) pro rozvoj čtenářských strategií. Síťovat aktivní pedagogy, propojovat se s ostatními komunitami. Připravit dny čtenářské gramotnosti (osvědčení lektori, místní zkušenosti učitelé, praktické workshopy apod.). Přizvat i místní komunitu umělců a spisovatelů. Využití digitálních technologií. Prostor pro knihovníky a jejich práci s informacemi. Rozšiřovat pohled na tuto oblast a využívat otevřených úloh z mezinárodních šetření. Mapovat příklady ostatních zemí, jak rozvíjí tuto gramotnost jejich vzdělávací systém a čím mohou být inspirativní.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Jako v případě mateřských škol v tématu rozvoje této gramotnosti lze považovat za nejprínosnější realizaci projektů Šablony II. Vhodnou strategií je navázání na stávající spolupráci škol s knihovnami, případně využít existenci knihoven a knihovniček, kterými disponuje většina škol. Dále lze využít příklady dobré praxe při rozvoji čtenářské gramotnosti (např. výstupy projektu PPUČ) a podporovat atraktivnější aktivity na rozvoj čtenářské gramotnosti.

Povinné téma: Podpora matematické pregramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka – MŠ

Silné stránky	Slabé stránky
1. Školní vzdělávací programy (jsou stanoveny konkrétní cíle). 2. Přístup pedagogů k rozvíjení znalostí v oblasti matematické pregramotnosti a jejich využití ve výchově. 2. Dostupné kvalitní didaktické materiály.	1. Nedostačující spolupráce s rodiči některých dětí 2. Individuální aktivity s dětmi s mimořádným zájmem o počítání nebo logiku. 2. Využívání interaktivních metod a pomůcek v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti.
Příležitosti	Hrozby
1. Rozšíření technického a materiálního zázemí pro rozvoj matematické pregramotnosti. 1. Příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti. 1. Využití prvků alternativních a inovativních směrů v edukačním procesu (např. Montessori škola, Waldorfská škola). 4. Spolupráce se ZŠ. 5. Informovanost a zapojení rodičů v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti.	1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.). 2. Nezáměr ze strany rodičů a dětí. 3. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti příslušné pregramotnosti.

Identifikace příčin:

Častou příčinou výše zmíněných problémů jsou velké počty dětí ve třídách, zvýšená náročnost na individuální přístup a přípravu učitelů. Rovněž se projevují obavy pedagogů ze zvládnutí diferenciací a využívání interaktivních metod, pedagogové nemají příliš možností se seznamovat s interaktivními pomůckami, být motivováni a čerpat inspiraci. Někdy je příčinou rovněž nezáměr měnit zažité postupy, nezáměr se dále vzdělávat, inovovat své aktivity, zamýšlet se nad jejich smyslem, promýšlet různé metody práce, ale i nedostatek kvalitních příležitostí ke vzdělávání. Projevuje se absence systémového nastavení financování nákupu pomůcek pro MŠ a nízká priorita zřizovatele s pomocí vybavit MŠ. V rámci spolupráce s rodiči se ukazuje časová vytíženost rodičů, děti nemají podporu rodičů při různých akcích.

Návrhy řešení:

V rámci škol je vhodné zvyšovat motivaci učitelů k vlastnímu rozvoji (motivační pohovory s pedagogy, návštěvy jiných MŠ, čerpání inspirace, pozitivní energie), realizace kvalitních DVPP a sdílení dobré praxe. Vstupovat do projektů OP VVV. V rámci práce s rodičem vhodným způsobem zvýšit komunikaci a vysvětlení důležitosti podpory dítěte.

Pozn. PS - priority: zapojovat se do projektů OP VVV, sdílení dobré praxe, zvýšení motivace učitelů/lů chtít něco dělat jinak, vytvářet kvalitně vybavené matematické koutky pracující na základě bádání.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Vzhledem k uvedeným slabým stránkám je vhodné postupně rozšiřovat materiálně technické zázemí v MŠ a rozvíjet spolupráci se ZŠ v této oblasti, využívat prvků alternativních a inovativních směrů v edukačním procesu a DVPP zaměřených na metody vzdělávání, spolupracovat s rodiči.

Povinné téma: Podpora matematické gramotnosti a rozvoj potenciálu každého žáka – ZŠ

Silné stránky	Slabé stránky
1. Školní vzdělávací programy (rozvoj matematické gramotnosti). 2. Podpora matematického myšlení u žáků ve školách (příklady k řešení a pochopení každodenních situací, situací spojených s budoucí profesí nebo k objasnění přírodních zákonů atp.). 3. Využití ICT ve výuce matematiky a prolínání prvků matematické gramotnosti do jiných předmětů.	1. Absence samostatného pracovníka pro rozvoj příslušných kompetencí. 2. Nedostatečné materiální a technické zabezpečení v oblasti rozvoje matematické gramotnosti zejména u menších škol. 3. Malý počet nebo neexistence pravidelných kroužků/doučování/mimoškolních aktivit v oblasti matematické gramotnosti (např. Kroužek zábavné logiky apod.) pro nadané děti.
Příležitosti	Hrozby
1. Další vzdělávání pedagogů v oblasti matematické gramotnosti a využití nových poznatků ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.). 2. Spolupráce a sdílení zkušeností mezi jednotlivými pedagogy a školami (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.). 2. Využití prvků alternativních a inovativních směrů v edukačním procesu (např. Montessori škola, Waldorfská škola) 4. Mimovýukové akce pro žáky na podporu matematické gramotnosti a zvýšení motivace (např. Projektové dny apod.).	1. Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.). 1. Chybějící aprobování učitelé matematiky 3. Nezáměr ze strany žáků a rodičů.

Identifikace příčin:

Slabší podpora nadaných žáků vyplývá z velkého počtu dětí ve třídách a zhoršených možností individuálního přístupu. V rámci problémových oblastí personálního charakteru, vybavenosti, materiálního a technického vybavení je příčinou nedostatek financí. Příčinou nezáměru rodičů podobně jako v MŠ je mimo jiné jejich časová vytíženost.

Návrhy řešení:

Řešením většiny výše zmíněných oblastí je realizace projektů zjednodušeného vykazování – Šablony OP VVV. V rámci absencí pracovníků pro rozvoj příslušných kompetencí je navrhováno vytvoření metodického sdružení, které by zastřešovalo území, ale zároveň propojovalo i matematiky z jiných regionů. Vhodné je navázat na sdílení dobré praxe a inspirace od zkušených učitelů a mentorů. V rámci spolupráce s rodiči je možné pouze zvýšit komunikaci s rodiči, realizovat osvětu a zlepšovat PR. Ohrožení rozvoje gramotností a kompetencí přetechnizováním společnosti a přílišnou závislostí dětí v oblasti ICT je možné mírnit předkládáním možností využití technologií k smysluplným účelům a reálného využití i v jiných předmětech jako běžné součásti dnešního života. Pozn. PS - priority: zapojovat se do projektů OP VVV, sdílení dobré praxe, zvýšení motivace učitelů/lů chtít něco dělat jinak, rozvíjet matematickou gramotnost napříč předměty.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

V rámci podpory matematické gramotnosti v ZŠ se cíleně zaměřit na rozvoj spolupráce a sdílení zkušeností mezi pedagogy a školami (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami...), na DVPP, na využití prvků alternativních a inovativních směrů v edukačním procesu, na spolupráci s rodiči, nabízí se rovněž využití tematické databáze příkladů, viz výše.

Povinné téma: Podpora rozvoje kvalitního inkluzivního vzdělávání – MŠ

Silné stránky	Slabé stránky
1. Bezproblémový přechod většiny dětí z MŠ na základní školy. 2. MŠ kladou důraz nejen na osobní rozvoj dítěte, ale i začleňování do společnosti (odbourávání bariér, sounáležitosti s ostatními). 3. Rozvoj spolupráce mezi dětmi, vztahy mezi sebou, vztah ke všemu živému, vztah k životnímu prostředí, vztah k místu, kde žijí. 4. Vybavenost MŠ.	1. Personální zajištění specializovaných pedagogů (speciální pedagog, logoped...). 2. Nedostatek odborného personálu a financí pro výuku dětí se SVP. 3. Problémový přechod dětí ohrožených sociálním vyloučením na základní školy. 4. Velké počty dětí ve třídách, nemožnost individuálního přístupu. 5. Malá komunikace (nekomunikace) v předávání dobré praxe.
Příležitosti	Hrozby
1. Spolupráce ZŠ a MŠ ve spádové oblasti. 1. Spolupráce pedagogů z různých škol, různých úrovní (společné diskuze, sdílení dobré praxe, akce pro jiné školy nebo s jinými školami apod.). 3. Možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, vzájemné učení, jejich podpora. 3. Vnitřní flexibilita vzdělávání ve školách (přizpůsobení v souladu s potřebami dětí, pro využití maximálních možností vzdělávaného dítěte).	1. Nedostatečná podpora státu. 2. Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogických i nepedagogických pracovníků). 3. Rodiče nevnímají a někdy nepřikládají důležitost povinnému předškolnímu vzdělávání.

Identifikace příčin:

Na základě dotazníkových šetření rovných příležitostí mezi školami ORP Děčín lze konstatovat, že není rozdíl mezi školami v kvalitě vzdělávání. Hlavní problémy v nastavení rovných příležitostí jednoznačně vyplývají z nerovnoměrného rozložení dětí pocházejících z rodin se ztíženými životními podmínkami, s odlišnými kulturními podmínkami a nízkým socioekonomickým statusem, děti se zdravotním znevýhodněním (nižší intelekt v důsledku nepodnětného prostředí).

Návrhy řešení:

- 1) Nedostatek odborného personálu je potřeba řešit již při přípravě studentů na SŠ a VŠ. Vhodné by bylo výuku zaměřit prakticky, využít poslední celé 1-2 roky studia na přímou praxi ve školách. Budoucí učitel by získal patřičné kompetence a zároveň by se vyřešila otázka nedostatku personálu. 60 hodin kurzu pro asistenty pedagoga je málo.
- 2) Je nutné, aby byly MŠ podpořeny státem – kvalitní školení, vymahatelnost povinností zákonných zástupců, důslednost při povinné docházce v posledním ročníku, vzdělávací výstupy obdobným systémem jako ZŠ. V ORP Děčín program Maxík.
- 3) Sociální práce s rodinami. Někteří zákonní zástupci nejsou kompetentní naplňovat základní funkce rodiny. Finanční i sociální ngramotnost. Podporu a pomoc poskytují nyní terénní pracovníci Indiga, Cinky atd. Ale služba je jen z projektu, zůstává otázka jak dál pokračovat, z čeho financovat.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

V rámci rozvoje kvalitního inkluzivního vzdělávání je vhodné využít výše uvedených silných stránek MŠ, především v rámci osobního rozvoje dítěte, začleňování dětí do společnosti, bezproblémový přechod většiny dětí na ZŠ apod. Nabízí se zintenzivnit spolupráci se ZŠ a spolupráci mezi pedagogy z různých škol a různých úrovní a realizace DVPP a větší spolupráce s rodiči.

Povinné téma: Podpora rozvoje kvalitního inkluzivního vzdělávání – ZŠ

Silné stránky	Slabé stránky
1. ZŠ si uvědomují potřeby dětí, rodičů i pedagogů, dovedou vzájemně komunikovat a budují příjemnou atmosféru ve škole. 2. Nabídka DVPP v oblasti. 3. Spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání žáků apod.).	1. Přílišná administrativní zátěž v souvislosti se současným pojetím inkluzivního vzdělávání. 2. Nedostatečná kapacita specializovaných pracovníků (školní psycholog, speciální pedagog, apod.) a jejich financování. 3. Nezáměr/slabé úsilí některých zákonných zástupců o řešení problémů jejich dětí. 3. Fluktuace mezi asistenty pedagoga (maturita + kurz -> snadné získání certifikátu). 5. Některé školy nejsou bezbariérové (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy).
Příležitosti	Hrozby
1. Vytváření systému podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. 2. Podpora pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na ZŠ. 3. Podpora nadaných žáků. 4. Specifické programy pro žáky se SVP.	1. Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů (např. asistentů pedagoga, na pedagogické i nepedagogické pracovníky). 1. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.). 3. Technická nemožnost bezbariérových úprav školy.

Identifikace příčin:

Na základě dotazníkového šetření rovných příležitostí mezi školami ORP Děčín byly zjištěny rozdíly v některých oblastech – absence omluvené a neomluvené, odchody žáků na víceletá gymnázia, nákladovost vzdělání a volnočasových aktivit, předčasný odchod ze škol v důsledku ukončení povinné docházky, dostupnost stravování, testování žáků ČŠI, počet výchovných opatření, počet odmítnutí nových žáků, počet žáků s PO.

Lze však konstatovat, že není rozdíl mezi školami v kvalitě vzdělávání. Z každé školy odcházejí na střední školy s maturitou žáci, kteří úspěšně složili přijímací zkoušky. Většina škol absolvovala testování žáků ČŠI. Není výrazný rozdíl mezi školami v nabídce volnočasových aktivit a v nákladovosti ve vzdělávání. Vyšší náklady logicky vykazují soukromé školy. Rovnoměrně jsou na školách rozmístěni žáci se SVP, kterým jsou poskytována podpůrná opatření z důvodu zdravotního postižení. Většina škol neodmítla žádného žáka ke vzdělávání, výjimkou jsou školy, které tak učinily z důvodu naplněné kapacity školy.

Hlavní problémy v nastavení rovných příležitostí jednoznačně vyplývají z nerovnoměrného rozložení žáků pocházejících z rodin se ztíženými životními podmínkami, s odlišnými kulturními podmínkami a nízkým socioekonomickým statusem, žáci se zdravotním znevýhodněním (nižší intelekt v důsledku nepodnětného prostředí), cizinci. Jsou školy, které mají minimální nebo nulový počet žáků s PO z výše zmíněných důvodů. V těchto školách je minimum kázeňských opatření, minimum neomluvené absence, minimum žáků předčasně ukončujících školu v nižším ročníku, ale převaha žáků odcházejících na maturitní obory. Naopak školy s větším množstvím takových žáků (školy se žáky z vyloučených lokalit) mají výsledky nejhroší.

Z výsledků kategorie odchodu žáků na víceletá gymnázia vidíme, že z některých škol odchází více žáků, z některých žádní. Nedomníváme se, že tyto výsledky mají význam pro řešení otázky rovných příležitostí. Můžeme odhadovat 2 jevy. Zákonní zástupci nepovažují ZŠ za dostačující v poskytování kvalitního vzdělání a volí raději gymnázium nebo naopak považují ZŠ za kvalitní a své děti na gymnázia

neposílají. Nebo je na vybrané škole větší koncentrace žáků s vynikajícími studijními výsledky a je pro školu prestiž, že má tolik úspěšných žáků odcházejících na gymnázium. V kategorii výchovných opatření je jednoznačné, že nejvyšší počet je ve škole, která se již specializuje na žáky s problémy s chováním.

Návrhy řešení:

- 1) Motivovat učitele a budoucí učitele lepším finančním ohodnocením. Práce ve vyloučených lokalitách je mnohem náročnější na psychiku učitelů a asistentů, na přípravu učitelů, jsou více administrativně zatíženi, častěji řeší kázeňské přestupky, ve svém volnu se účastní jednání a připravují podklady pro další organizace (PPP, SPC, Policie, OSPOD, SVP, zdravotnická zařízení, terénní pracovníky).
- 2) Změna vzdělávání studentů pedagogických škol. Na úrovni středních i vysokých škol. Příprava středoškolského personálu - 60 hodin kurzu je málo. Teoretická příprava na VŠ by se měla změnit, zvýšit povinnou praxi, nejlépe min. 1 celý rok. Nedostává se očekávané uspokojení z dobře vykonané práce. Konflikty a nechuť mezi učiteli a asistenty může být důsledkem stresu, jiného očekávání, ne zkušenosti (dříve pozice asistenta běžná nebyla), nevyjasněnosti kompetencí.
- 3) Podpora státu. Nepodporovat trh s byty, trh s chudobou. Důsledkem je segregace. Inkluze je splynutí s většinou. Ve vyloučených lokalitách hrozí podřízení intaktní menšiny problematické většině. Zároveň regulovat štědrý sociální systém. Vymahatelnost povinností x právo na vzdělání. Rodiny nemají zájem o vzdělání, zákonní zástupci jsou vzorem pro své děti. Jejich přístup a chování jsou přenositelné na děti. Nutná sociální práce s rodinou, ideálně psychoterapeutické práce s problémovými rodinami. Zlepšit status, postavení učitele.
- 4) Je nutné přestat experimentovat a neustále měnit legislativu. Osvědčené věci nerušit. Např. změna podmínek pro přijímání žáků do přípravných tříd. A opětovné vrácení se k původní verzi.

Doporučení plynoucí z konfrontačních matic:

Je pozitivní, že nejsilnější silnou stránkou této oblasti v ZŠ je, že školy jsou schopny identifikovat potřeby dětí, rodičů i pedagogů, že s těmito cílovými skupinami dokáží komunikovat a pracovat. Nabízí se příležitost vytvoření systému podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, podpořit nadané žáky, využít nabídky DVPP v oblasti inkluze a podporovat inkluzivní principy vzdělávání na ZŠ.